
Pestprotocol

Pesten is een probleem. De school is wettelijk verplicht om pesten aan te pakken en te voorkomen. Dit doet SBO Sjalom preventief door de Gouden en zilveren weken structureel jaarlijks aan te bieden en door de school- groepsregels en een gestructureerd klassenmanagement toe te passen zodat een positief en eenduidig groeps- en schoolklimaat wordt bevorderd. School wil positief gedrag en positief met elkaar omgaan stimuleren.

School wil dat iedereen zich veilig voelt en wanneer dit niet lukt treedt school direct op als er gepest wordt op basis van onderstaand pestprotocol.

Er is sprake van pesten wanneer een of meerdere leerlingen herhaaldelijk en langdurig negatief gedrag richten tegen een andere leerling. De negatieve handelingen zijn structureel, tegen dezelfde persoon gericht en er is sprake van machtsongelijkheid.

Een vereiste om pesten op school serieus aan te pakken is dat alle betrokkenen pesten als een bedreiging zien voor het veiligheidsgevoel en bereid zijn het te voorkomen en te bestrijden.

De directe en curatieve aanpak van pesten onder leerlingen bestaat uit twee methoden: (1) de niet-confronterende methode en (2) de confronterende methode.

Vermoedens van pestgedrag

1. De niet-confronterende methode

Deze methode wordt toegepast **als een leerkracht het vermoeden heeft** dat er sprake is van onderhands pesten, dus pestgedrag dat hij of zij niet zelf heeft waargenomen. Deze methode wordt ook toegepast als **ouders het vermoeden** van pestgedrag hebben.

Bij het toepassen van de niet-confronterende methode worden de volgende stappen genomen:

- 1.** Het personeelslid **schakelt collega's in** om de eigen vermoedens te delen en mogelijk te versterken of af te zwakken.
- 2.** Ondertussen stelt de **eigen leerkracht** in de klas onderwerpen als pesten, buitensluiting, machtsmisbruik of een andere kwestie betreffende sociale veiligheid op een algemene manier aan de orde om zo een eerste signaal af te geven aan de klas.
- 3.** De leerkracht bespreekt het pesten als algemeen onderwerp, **schakelt de leerkracht in overleg met het CvB** eventueel pester(s) en/of enkele niet-pesters in om op te letten of er in hun klas wordt gepest. Na enkele dagen laat de leerkracht ze dan verslag uitbrengen over hun observaties.

De leerkracht kan wachten op een moment dat hij of zij, of een collega, het **pestgedrag daadwerkelijk** zelf waarneemt om vervolgens duidelijk stelling te nemen. Dit kan dan aan de hand van de confronterende methode gebeuren.

De leerkracht stelt de ouders van de gepeste en de pester op de hoogte. De communicatie (school-ouders-leerling) is hierbij erg belangrijk voor de aanpak van het pestgedrag en het welbevinden van alle leerlingen.

Daadwerkelijk pestgedrag geconstateerd

2. De confronterende methode

Deze methode wordt toegepast als een leerkracht of ander personeelslid duidelijk pestgedrag signaleert doordat een leerling voor zijn of haar ogen geestelijk of lichamelijk wordt mishandeld en/of structureel wordt buitengesloten. **Signalen van pesterijen zijn:**

- niet de eigen naam maar met een bijnaam worden aangesproken;
- zogenaamde leuke opmerking maken over de ander;
- iemand voortdurend ergens de schuld van geven;
- briefjes doorgeven met voor betrokkene belastende opmerkingen;
- beledigen;
- opmerkingen over het uiterlijk;
- isoleren;
- buiten de school opwachten en dan intimiderend, bedreigend, gewelddadig gedrag vertonen
- naar het huis van betrokkene gaan;
- bezittingen afpakken;
- schelden, schreeuwen e.d. tegen het slachtoffer.
- diverse vormen van digitaal pesten; beledigen, roddelen en/ of bedreigen via sms, whats app, instagram, games, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen enz.

Bij het toepassen van de confronterende methode worden de volgende stappen genomen:

1. Het **personeelslid** neemt eerst duidelijk stelling.

2. De **leerkracht van de klas waarin het pesten zich voordoet**, voert daarna met de klas een gesprek over pesten in het algemeen. In dit gesprek worden **leerlingen** gestimuleerd duidelijk stelling te nemen tegenover pesten.

Door leerlingen te stimuleren een gepeste leerling te steunen of te proberen leerlingen die pesten hiermee te laten stoppen, probeert de leerkracht te voorkomen dat er een zwijgende middengroep ontstaat of blijft bestaan.

3. De **leerkracht** maakt vervolgens met de leerlingen nadere afspraken door gezamenlijk antipesteregels gebaseerd op de 4 regels van Sjalom: Aardig zijn voor anderen, Luisteren naar alle meesters en juffen, Fatsoenlijk praten, netjes zijn met spullen.

Een uitgebreider toelichting en toepassen van de regels in de volgende situaties.

- Doe niets bij een ander wat jezelf ook niet prettig vindt
- Kom niet aan een ander als die dat niet wil

- Als we elkaar aanspreken noemen we de naam van de ander
- Ben je kwaad, probeer het via een gesprek op te lossen. Lukt dit niet, zoek dan een leerkracht op die je kan helpen om de situatie weer normaal te krijgen
- Vertel het aan je leerkracht wanneer jij of een ander wordt gepest. (Dat is geen klikken.)
- Praat er thuis en op school over, zodat het aangepakt wordt
- Blijf van de spullen van een ander af
- Luister naar elkaar
- Spreek iemand niet op het uiterlijk aan (een complimentje geven is uiteraard toegestaan!)
- Buiten schooltijd wacht je geen andere kinderen op om hen te schaden

Deze regels gelden op school en daarbuiten, voor zover de situatie betrekking heeft op school, bijvoorbeeld het taxivervoer.

Bij de aanpak van ruzies wordt in het algemeen de volgende werkwijze gehanteerd:

Uitgangspunt zijn de 4 schoolregels.

Nadat de ruzie duidelijk is geworden, worden de partijen opgeroepen om samen de situatie op te lossen. Dat kan even tijd nodig hebben.

Zie je pestgedrag bij een ander, vertel het de leerkracht, dat is geen klikken.

Iedere leerling is medeverantwoordelijk voor de veiligheid van de ander op school.

Lukt dat niet, dan wordt het principe van hoor en wederhoor toegepast (individueel met de leerkracht de ruzie doorpraten, daarna de verhalen en leerlingen bij elkaar brengen en proberen tot een oplossing te komen).

De Gepeste

De leerkracht maakt bij het helpen van de gepeste leerling gebruik van hulp en advies van het **CvB. Samen wordt er een strategie uitgezet (aanpak)**

De leerkracht probeert de leerling te helpen zich minder kwetsbaar te voelen en zich minder kwetsbaar op te stellen. Wanneer een leerling zich bijvoorbeeld steeds gekwetst voelt bij een relatief onschuldig grapje, kan de leerkracht proberen de leerling aan diens incasseringsvermogen te helpen werken. Er kan in overleg met het CvB gekozen worden voor coaching. In overleg wordt ook bepaald wie dit gaat uitvoeren. Het programma "Rots en Water" is een mogelijkheid of "Tekende Gesprek" bij de Maatschappelijk Werker.

De **ouders/verzorgers van de leerling** worden in de gelegenheid gesteld om hun visie op het probleem te geven waarbij de regels van school leidend zijn. School komt met voorstel tot "**het plan van aanpak**". Zo nodig wordt de ouders geadviseerd professionele hulp in te schakelen.

De Pester

De leerkracht **maakt bij het helpen van de pester gebruik van hulp en advies van** het CvB. De leerkracht of een lid van het CvB **voert probleemoplossende gesprekken met de pester waarin hij of zij probeert achter de oorzaak van het pestgedrag te komen en te achterhalen wat de positieve intentie is van de pester(vermijden/bereiken)**

Mogelijke oorzaken van het gedrag van de pester zijn:

- de pester wordt of werd zelf gepest;
- de pester heeft gebrek aan aandacht

- de pester wordt onvoldoende gecorrigeerd bij agressief gedrag;
- de pester imiteert gedrag dat hij of zij elders heeft gezien;
- de pester kan slecht tegen zijn verlies bij sport of spel enz.

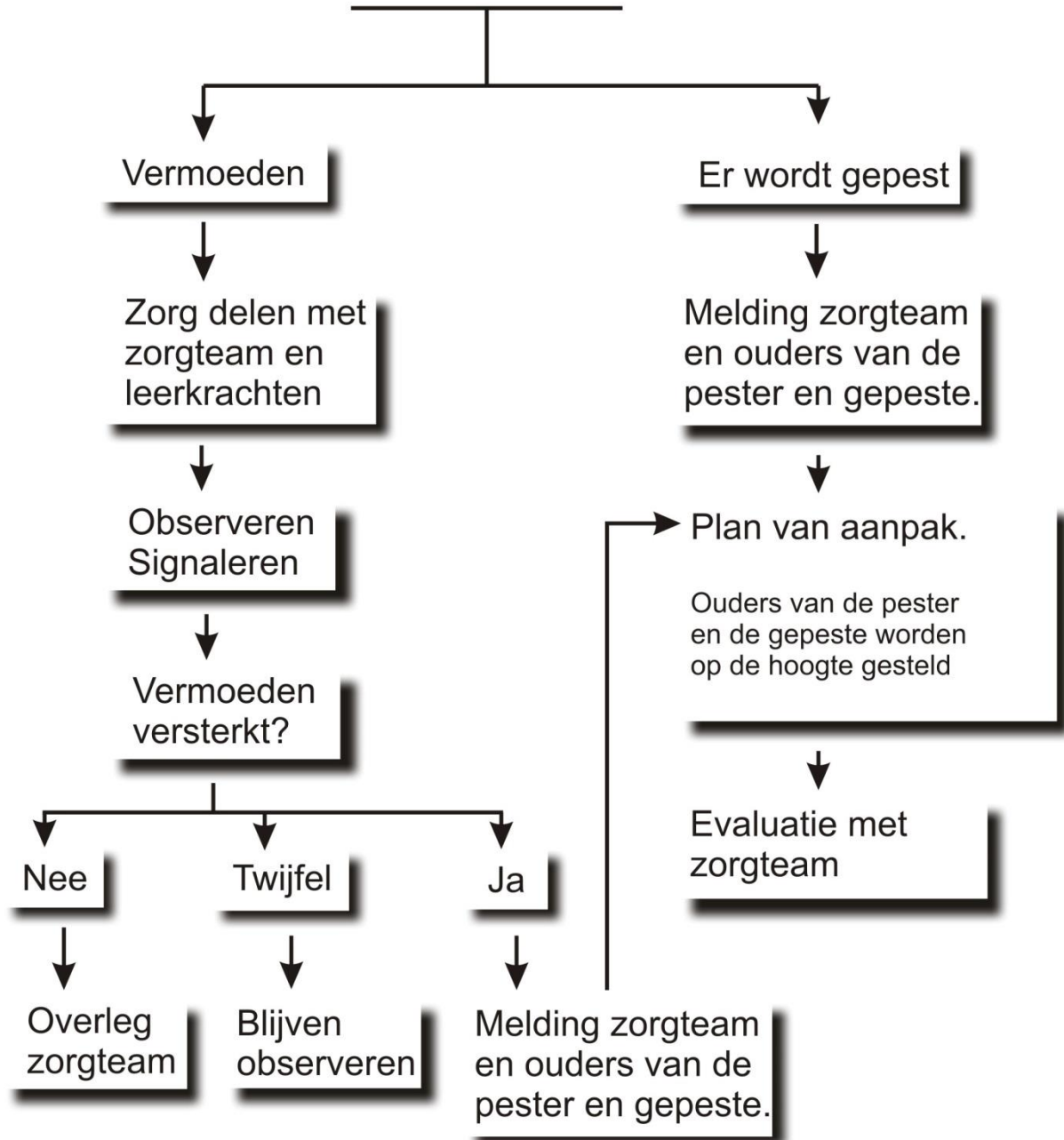
Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert **de leerkracht** de gevoeligheid van de pester te vergroten voor wat hij of zij de gepeste leerling aandoet. Hierbij houdt de leerkracht rekening met de mogelijke oorzaken van het pestgedrag. De leerkracht probeert hiermee de pester te helpen zich bewust te worden van de effecten van zijn of haar gedrag. **Iedere leerkracht zal, na overleg met het CvB**, zijn of haar eigen weg hierin kiezen, afhankelijk van de ernst en omvang van het probleem. Eventueel neemt iemand anders de taak over. Het is belangrijk dat **de leerkracht** afspraken met de pester maakt over gedragsverandering. Daarbij kan ook met de pester worden afgesproken welke maatregelen er worden genomen als het pesten zich herhaalt. Deze afspraken met de pester kunnen vorm krijgen in een **contract** (zie bijlage). In een dergelijk contract met de leerling wordt ook vastgelegd wanneer het gedrag wordt geëvalueerd en wanneer er, indien het gedrag niet voldoende is veranderd, wordt overgegaan tot de afgesproken maatregelen. Hierbij zijn de fases van gedragsbeïnvloeding leidend en voorspelbaar bij de acties en of sancties die volgen.

De **ouders/verzorgers van de leerling** worden in de gelegenheid gesteld om hun visie op het probleem te geven. School komt met voorstel tot **“het plan van aanpak”**. **De schoolregels zijn hierbij leidend**. Zo nodig wordt de ouders geadviseerd professionele hulp in te schakelen. Indien de pester volhardt in zijn of haar gedrag op zo'n manier dat er een onveilige situatie voor de gepeste leerling(en) en/of andere betrokkenen op school bestaat, dan kan **de schoolleiding** overgaan tot schorsing van de pester, eventueel gevolgd door verwijdering van school.

PESTPROTOCOL

Schema

PESTEN

Bijlage

**Aanspreekpunt buiten de leerkracht van de groep is de interne contact-
/vertrouwenspersoon.**

In de week tegen pesten komt deze vertrouwenspersoon langs in alle groepen.

**Het volgen van Veiligheid en Welzijn wordt via de leerling enquête gedaan. Die wordt
jaarlijks onder alle leerlingen van de groepen 6 t/m 8 afgenomen.**

**De Interne vertrouwenspersoon draagt jaarlijks verantwoordelijkheid af over
pestsituaties aan de bovenschoolse organisatie Adenium.**

Gouden Weken

Het anti-pestcontract

Het anti-pestcontract wordt uitgedraaid en uitgedeeld aan leerlingen. Leerlingen kunnen het contract, eventueel na een klassikale bespreking ervan, ondertekenen en aan hun leerkracht in bewaring geven. Het doel van een dergelijk contract is leerlingen te doordringen van de ernst van pesten en van het belang van het bestrijden van pestgedrag.

Om pesten te voorkomen, worden duidelijke afspraken gemaakt. Wanneer je ruzie hebt, probeer je natuurlijk eerst om er zelf uit te komen. Mocht dat niet lukken, dan leg je het probleem aan iemand anders voor. Die persoon praat dan eventueel met beide partijen en probeert jullie te helpen.

Om een pestvrije school te krijgen, is het belangrijk samen afspraken te maken en samen toe te zien op de naleving van die afspraken. Dit doen we met een anti-pestcontract.

Lever het ondertekende contract in bij je leerkracht. Hij of zij zal het bewaren en je erop aanspreken als dat nodig is.

Ik respecteer een ander

Ik accepteer een ander zoals hij/ zij is

Ik praat op een positieve manier over een ander

Ik behandel een ander als een gelijke

Ik laat iedereen toe

Ik praat op een aardige manier

Ik ga goed om met de spullen van een ander

Ik los mijn problemen zelf op

Hieronder is ruimte om zelf in te vullen wat je in bovenstaand lijstje mist.

Ik zal ...

Ik zal ...

Ik zal ...

Door mijn handtekening onder dit contract te zetten, beloof ik dat ik mijn uiterste best zal doen bovenstaande uitspraken na te leven.

Naam:

Klas:

Datum:

Handtekening:

Protocol digitaal pesten.

Onderdeel van het pestprotocol

Digitaal pesten is een onderdeel van traditioneel pesten. Regels in de offline wereld gelden ook online. De ouders zijn verantwoordelijk voor het gedrag van hun kind wat deze op social media doet.

Vormen van Digitaal pesten

Anonieme berichten versturen via Whatsapp, Tiktok, Facebook etc. door schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mailbom. 20% van de leerlingen heeft te maken met cyberpesten.

Effecten

De effecten van Digitaal pesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Verantwoordelijkheid van de school

Soms gebeurt pesten buiten de school. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Hoe kun je Digitaal pesten voorkomen?

1. Toepassen en actualiseren van het pestprotocol.
2. In de bovenbouw worden jaarlijks lessen gegeven in Mediawijsheid om leerlingen bewust te maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.
3. Afspreken van internetgedrag en samen met de leerlingen regels maken.
4. Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken. Voor leerlingen: [Tips tegen digitaal pesten](#).
5. Sancties van het pestprotocol consequent toepassen.
6. Schoolreglement aanpassen. Bijvoorbeeld: "het maken van opnames van medeleerlingen en leerkrachten zonder toestemming kan leiden tot schorsing/verwijdering/disciplinaire maatregelen"

Hoe kun je Digitaal pesten aanpakken?

Voorbeeld 1 Een blootfoto van een leerling is op het internet geplaatst:

- Luister naar de leerling.
- Toon begrip en veroordeel niet.
- Neem contact met de ouders op.
- Meld dit bij de contactpersoon of vertrouwenspersoon.
- Meld dit bij de provider met verzoek tot verwijdering van de foto. Zet jouw provider in dit emailadres: abuse@provider.nl
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.
- Probeer de dader te achterhalen.
- Voer maatregelen richting dader uit.

Voorbeeld 2 Een leerling wordt steeds lastiggevallen (stalking):

- Leer de leerling assertief te zijn: nee zeggen, contact afsluiten.
- De leerling niet laten ingaan op de stalker.
- Breng de ouders op de hoogte.
- Adviseer de ouders en de leerling om bewijslast te verzamelen.
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.

Voorbeeld 3 Over een leerling wordt geroddeld via Whatsapp, Facebook o.i.d.:

- Geef steun en luister naar de leerling.
- Adviseer de leerling berichten te bewaren en op te slaan.
- Probeer de dader te achterhalen via systeembeheerder en slachtoffer.
- Bespreek het met de mentor/trouwenspersoon.
- Spreek de pesters aan.
- Voer eventueel een klassengesprek.
- Neem contact met de ouders op.
- Probeer de dader op te sporen. Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Je gebruikt daarvoor de zogenaamde logfiles van de school-server (centrale computer). Vanzelfsprekend heb je daar wel (technische) ondersteuning van een ICT-coördinator, systeembeheerder, en/of externe beheerder voor nodig.
- Ga na wanneer het bericht verstuurd is en welke klas op dat moment gebruik maakte van de computers. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd. Soms is het niet mogelijk een dader te achterhalen en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door het slachtoffer op het hart te drukken niet te reageren op haatmail of andere ongewenste berichten.

Blokken van afzenders

Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren. Verwijs ouders naar onderstaande websites voor meer informatie. Op den duur loont het wellicht de moeite de leerling een nieuw mailadres te geven. Vertel je leerlingen dat ze altijd heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun mailadres aan anderen.

Cyberpesten is strafbaar

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten die strafbaar zijn. Discriminatie, belediging, laster, smaad, stalken, hacken en shamesexting zijn strafbaar. Leerlingen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Informatieve websites over digitaal pesten

www.mijnleerlingonline.nl

www.dekinderconsument.nl

www.iksurfveilig.nl

www.internetsoa.nl

www.i-respect.nl

Online pesten

Online pesten vraagt heel regelmatig om dezelfde aanpak als offline pesten. Toch zijn er ook verschillen. Wat kun je specifiek tegen online pesten doen? En hoe kun je jongeren die ermee te maken krijgen ondersteunen? Ook groepsprocessen verlopen soms anders online. Wat is de rol van omstanders bij online pesten?

Op deze pagina:

- [Wat kun je tegen online pesten doen?](#)
- [Omstanders en online pesten](#)
- [Wanneer is online pesten strafbaar?](#)

Omstanders en online pesten

Omstanders kunnen een grote rol spelen in het stoppen van offline pesten. Bij online pesten is dat lastiger. Dat heeft verschillende oorzaken: Het gevolg op de gepeste is minder zichtbaar voor omstanders. Bij online pesten zien omstanders de reactie of emotie van de gepeste niet. Het signaal om te helpen ontbreekt, waardoor ze minder snel ingrijpen.

- Ingrijpen heeft minder effect op de pester. Als omstanders wél reageren omdat ze een opmerking te ver vinden gaan, dan is het voor een pester eenvoudig om dit te negeren of er een schepje bovenop te doen.
- Jongeren maken deel uit van tientallen online groepen. Binnen deze dynamiek veranderen de rollen. Een pester kan slachtoffer worden en andersom. Een gepeste kan bijvoorbeeld via een anoniem account heel eenvoudig voldoening halen of wraak nemen door online zelf te gaan pesten.
- Het is minder duidelijk hoe de rollen verdeeld zijn. In offline situaties is zichtbaar wie voor welke partij kiest. Binnen WhatsAppgroepen is dat bijvoorbeeld niet altijd duidelijk. Het risico op sociale uitsluiting is dan te groot om partij te kiezen. De omstander kiest de veilige weg door niet in te grijpen.